

Історія соціології **(Частина I. Передісторія соціології. 1-й семестр)**

Опис курсу

Навчальна дисципліна «Історія соціології. Частина I. Передісторія соціології» є нормативною навчальною дисципліною, розробленою для освітньо-професійних програм бакалаврського рівня «Прикладна соціологія», «Бізнес-соціологія» зі спеціальності 054 «Соціологія», яка викладається у першому семестрі в обсязі 3.5 кредитів за Європейською Кредитною Трансферною Системою (ECTS). Обсяг курсу складає 64 год. аудиторних занять. З них 32 год. лекцій, 32 год. семінарських занять, 41 год. самостійної роботи

«Історія соціології» є базовою нормативною дисципліною у системі професійної підготовки соціологів, яка має за мету сформуванню і структуруванню загальний обсяг знань студентів про історію розвитку соціології як науки. «Історія соціології» систематизує знання про виникнення, основні етапи розвитку, історичні форми та напрями соціологічного знання. Курс спрямований на формування у студентів здатності до аналітичного та критичного мислення й застосування набутих знань в аналізі актуальних подій суспільного життя. Незалежно від того, що соціологія стала окремою науковою дисципліною в сер. XIX ст., суспільство й до цього було об'єктом соціального пізнання. Знання про суспільство, його функціонування та зміни накопичувалися у філософських та історичних трактатах, у творах політиків і юристів, богословів і моралістів. У широкому значенні до предмета історії соціології відносять вивчення теоретичних уявлень про суспільство, які передували виникненню соціології як науки. Предметом навчальної дисципліни «Історія соціології. Частина I. Передісторія соціології» є дослідження процесу виокремлення знання про суспільство із загальнолюдського досвіду формування наукової теорії, яка перебуває у стані постійного розвитку і змін.

У навчальній дисципліні проаналізовано протосоціологічні ідеї мислителів стародавнього світу, середніх віків, нового часу/доби модерну, особливості виникнення соціології як окремої науки. Значну увагу приділено аналізу наукових концепцій засновників світової соціології і основних напрямів теоретичної соціології та емпіричних досліджень др. пол. XIX ст. Предметом навчальної дисципліни «Історія соціології» є зародження, становлення та основні тенденції розвитку соціології як науки; дослідження процесу виокремлення знання про суспільство із загальнолюдського досвіду формування наукової теорії, яка перебуває у стані постійного розвитку і змін.

Мета навчальної дисципліни полягає у тому, щоб сформувати у майбутніх соціологів знання про основні періоди та етапи, тенденції, закономірності становлення і розвитку світової соціологічної думки. Навчальна дисципліна побудована таким чином, щоб у «Частині I. Передісторія соціології» розглянути соціально-економічні, політичні, культурні та інтелектуальні процеси в Західній Європі до сер. XIX ст. та здійснити аналіз їхнього впливу на становлення і розвиток соціології.

Основні завдання:

1. сформуванню і розширити основні знання студентів про ранній етап становлення соціальної думки часів протосоціології (передісторії соціології);
2. сформуванню знання про становлення та розвиток пізнання соціальних явищ та процесів;
3. виявити специфіку історико-соціологічного дослідження;

4. з'ясувати етапи становлення і розвитку соціології як науки;
5. оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології;
6. аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації;
7. вміти застосовувати отримані знання до аналізу соціальних змін, що відбуваються в Україні та світі;
8. з'ясувати основні соціологічні традиції та шляхи їх формування;
9. здійснити аналіз і дати характеристику представників різних напрямків і наукових шкіл;
10. вміти критично аналізувати основні праці цього періоду ІС.

Рекомендована література

Основна література

1. Штомпка П. Соціологія. Аналіз суспільства. Львів: Колір ПРО, 2020. 800 с.
2. Гуменюк Л.Й. Соціологія: Хрестоматія (від першоджерел до сучасності). У 2-х томах. Т.1. Львів: ЛьВДУВС, 2019. [Електронний ресурс]
3. Гуменюк Л.Й. Соціологія: Хрестоматія (від першоджерел до сучасності). У 2-х томах. Т.2 Львів: ЛьВДУВС, 2019. [Електронний ресурс]
4. Історія соціології: навчальний посібник / За ред. І.П. Рущенка. Х.: ТОВ «Планета-Прінт», 2017. 432 с.
5. Історія соціології (у 2-х кн.) [Електронний ресурс]: навчальний посібник / О. А. Рахманов, С. С. Бульбенюк, Ю. М. Манелюк. К.: КНЕУ, 2017. 279 с.
6. Теоретики світової соціології: життя та творчий спадок (Путівник портретною галереєю Інституту соціології НАН України); за ред. акад. НАН України, проф., д.е.н. В.Ворони. Київ: Інститут соціології НАН України, 2015. 301 с.
7. Кононов І. Ф. Теоретична соціологія. Курс лекцій. Том 1. Соціальність та її форми: підручник для студ. вищ. навч. закл. / І. Ф. Кононов; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Луганськ: Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. 576 с.
8. Кононов І. Ф. Теоретична соціологія. Курс лекцій. Том 2. Сучасні суспільства: структури та процеси: підручник для студ. вищ. навч. закл. / І. Ф. Кононов; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Луганськ: Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. 336 с.
9. Ручка А., Танчер В. Курс історії теоретичної соціології. Київ, 1995. 223 с.
10. Захарченко М., Погорілий О. Історія соціології (від античності до початку XX ст.) К.: Либідь, 1993. 336 с.
11. Култаєва М.Д., Навроцький О.І., Шеремет І.І. Європейська теоретична соціологія XX – XXI століття / Навчальний посібник / М.Д. Култаєва, О.І. Навроцький, І.І. Шеремет. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна, 2013. 372 с.
12. Погорілий О. І. Соціологічна думка XX століття. Навч. посібник. К.: Либідь, 1996. 224 с.
13. Еліас Н. Процес цивілізації. Соціогенетичні і психогенетичні дослідження. К.: Альтернативи. 2003. 672 с.

Додаткова

1. Августин Святий. Сповідь / Пер. з лат. Ю. Мушака. 2-е вид. К.: Основи, 1997. 320 с.
2. Арістотель. Політика / Пер. з давньогр. О. Кислюк. К.: Основи, 2000. 238 с.
3. Гоббс Т. Левіафан, або Суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної / Наук. ред. Т. Польська; Пер. з англ. Р. Димерець. К.: Дух і Літера, 2000. 600 с.
4. Демократія. Антологія / Упоряд. О. Проценко. К.: Смолоскип, 2005. XXVIII- 1108 с.

5. Консерватизм: Антологія / Упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. К.: Смолоскип, 1998. 598 с.
6. Лібералізм: Антологія / Упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. К.: Смолоскип, 2002. Х-1126 с.
7. Лок Джон. Два трактати про врядування / Пер. з англ. О. Терех, Р. Димерець. К.: Основи, 2001. 264 с.
8. Мак'явеллі Н. Флорентійські хроніки. Державець / Пер. з іт. А. Перепада. К.: Основи, 1998. 492 с.
9. Мальтус Т.Р. Дослідження закону народонаселення / Пер. з англ. В. Шовкун. К.: Основи, 1998. 535 с.
10. Мор Т. Утопія / Пер. з латин. К.: Дніпро, 1988. 206 с.
11. Націоналізм. Антологія / Упор. О. Проценко, В. Лісовий. К.: Смолоскип, 2000. 869 с.
12. Платон. Держава / Пер. з давньогр. Д. Коваль. К.: Основи, 2000. 335 с.
13. Платон. Діалоги / Пер. з давньогр. Н. Кобів та ін.; Перед. В. Кондзьолки. К.: Основи, 1995. 394 с.
14. Руссо Ж. - Ж. Про суспільну угоду, або Принципи політичного права / Пер. з фр. О. І. Хома. К.: PORT-ROJAL, 2001. 348 с.
15. Токвіль Алексіс де. Давній порядок і революція / З фр. пер. Г. Філіпчук. К.: Юніверс, 2000. 224 с.
16. Токвіль Алексіс де. Про демократію в Америці. У двох томах / Пер. з фр. Г. Філіпчука та М. Москаленка. Передмова А. Шардена. К.: Вид. дім "Всесвіт" 2000. 590 с.
17. Гіденс Е. Соціологія / Пер. з англ. В. Шовкун, А. Олійник; Наук. ред. О. Іваненко. К.: Основи, 1999. 726 с.
18. Мартинов А. Історична соціологія чи соціологія історії? // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2004. № 3. С. 179-185.
19. Черниш Н.Й. Соціологія. Курс лекцій. Видання четверте, доповнене і перероблене. Львів: Кальварія, 2004. 544 с.
20. Енциклопедія [Текст] / Укладач В.Г. Городяненко. К.: Академвидав, 2008. 456 с.
21. Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Історична соціологія» / уклад. І. В. Пятницькова. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. 52 с.
22. Настояща К.В. Обряд, ритуал, норма і правило: компаративний аналіз образів зв'язку і теорії практик // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. 2019. №3 (42). Соціологічні науки. С.81-91.
23. Пержун В.В. Історична соціологія: становлення і розвиток в контексті соціокультурного буття ХХ ст. // Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. Випуск 3/4 (27/28) 2015. С.66-70

Інформаційні ресурси

1. Інститут соціології НАНУ <https://i-soc.com.ua/>
2. Київський міжнародний інститут соціології <http://www.kiis.com.ua/>
3. Соціологічна асоціація України <http://www.sau.kiev.ua/>
4. American Sociological Association <http://www.asanet.org/>
5. European Sociological Association <http://www.europeansociology.org/>
6. International Sociological Association <http://www.isasociology.org/>
7. Соціологія: теорія, методи, маркетинг <https://isnasu.org.ua/publish/journal/>
8. Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи» <https://periodicals.karazin.ua/ssms/index>
9. Архів Всеукраїнського соціологічного часопису «СВОЄ» <https://svoje.wordpress.com/archive/>

10. Вісник КПІ ім. Ігоря Сікорського. Соціологія. Політологія. Право <http://www.socio-journal.kpi.kiev.ua/>